

Limburgse Veteranendag 2023, 17 juni 2023, Nationaal Herdenkingspark Roermond

Geachte veteranen,
dienend militairen,
mijnheer de burgemeester,
monseigneur,
beste mensen,

En een speciaal woord van welkom voor de eregast, de heer Elgers, drager van het Bronzen Kruis.

Goed dat u er allemaal bent.

Tijdens Memorial Day, vorige maand, op de Amerikaanse begraafplaats in Margraten, kwam ik in gesprek met veteranen van de Tweede Wereldoorlog. Heren met een **zeer** respectabele leeftijd, inmiddels. En ik sprak met jongere veteranen. Al hun verhalen treffen mij telkens weer recht in het hart.

In de Veteranennota, die de minister van Defensie onlangs publiceerde, staat dat de belangstelling en aandacht voor veteranen in de samenleving flink is gestegen. En zo **hoort** dat ook.

Mijn eigen belangstelling voor veteranen is er altijd al geweest. Dat houdt deels verband met mijn functie, waardoor ik geregeld oud-strijders ontmoet, zoals ik dat in Den Haag ook al deed. Mijn interesse in uw verhalen is echter niet louter functioneel: zij raken mij. **Persoonlijk.**

Mijn vader zaliger, Chris Roemer, was immers een veteraan. Hij was 22 jaar oud toen hij als dienstplichtig militair in mei 1940 meldde voor de strijd. Aan de westoever van de Maas, bij het Brabantse dorpje Groeningen moest hij Duitse tanks tegenhouden. Met enkel een geweer en drie kogels, zo beschreef hij later. Veel meer liet hij thuis niet los over die tijd. En **ook** niet over zijn arrestatie als verzetsstrijder **of** over hoe hij ternauwernood ontsnapte aan het vuurpeloton in Rotterdam.

Jarenlang heb ik niet zo goed gesnapt waar zijn zwijgen vandaan kwam, maar hoe ouder ik zelf word, hoe meer ik het begrijp. Dat hij ons misschien wel in bescherming wilde nemen voor al die ellende. Hij wilde niet dat zijn **eigen** trauma het trauma van zijn **kinderen** zou worden.

Toch, hoe moeilijk ook, is het belangrijk om in ieder geval te proberen uw verhalen met

elkaar en met de mensen om u heen te blijven delen. En voor ons: om te luisteren en te begrijpen.

Zodat we ervan kunnen leren.

En zodat we kunnen blijven onthouden dat vrijheid en vrede absoluut niet vanzelfsprekend zijn. Wat u ervoor heeft moeten doen en laten.

Ik deel met u graag een voor velen nog steeds onbekend verhaal over de strijd voor vrede en vrijheid.

In april en mei 1943 – nu 80 jaar geleden - was ons land getuige van de grootste staking in heel Europa tegen het naziregime. Ongeveer 500.000 mensen legden het werk neer. In allerlei sectoren, waaronder bijvoorbeeld de kolenmijnen in Zuid-Limburg. Aanleiding was de aankondiging van de 'Arbeitseinsatz'.

Hitler had ontelbare Duitse levens verloren in de slag om Stalingrad en had daarom nieuwe rekruten nodig. Honderdduizenden veteranen van toen, oud-soldaten uit Nederland, die eerder tegen de nazi's hadden gevochten, moesten zich melden om als krijgsgevangenen te werken - in de Duitse oorlogsmachine.

De staking werd door de nazi's brutaal neergeslagen. Honderden stakers werden naar kampen gestuurd of raakten gewond. Tachtig stakers werden gedood door standrechtelijke executie, waarvan zeven in Limburg.

De lichamen van sommigen van hen werden nooit geborgen, omdat het verborgen houden ervan en het ontzeggen van rouw aan nabestaanden deel uitmaakte van de terreur.

Ja, dat brak het verzet, althans voor dat moment, maar het ontketende ook woede; razende woede over de volslagen minachting van de bezetter voor de waarde van een mensenleven.

Beste aanwezigen, dames en heren,

Ook voor de jongere veteranen is 2023 een bijzonder jaar. Twintig jaar geleden – in 2003 – werd in dit Nationaal Herdenkingspark, het Nationaal Monument voor Vredesoperaties onthuld. Daarmee kregen ook de gevallen militairen die sinds het begin

van de Korea-oorlog tijdens of als gevolg van een vredesoperatie om het leven zijn gekomen, een bijzondere herdenkingsplek.

En nu er op ons eigen continent een vreselijke oorlog wordt uitgevochten, beseffen we maar al te goed hoe dankbaar we mogen zijn dat we in deze provincie en in dit land in vrede mogen leven. We realiseren ons dat vrede geen vanzelfsprekendheid is, maar moed én offers vraagt. Dat is – ik ben me daarvan bewust – gemakkelijk gezegd dan gedaan.

U, veteranen van Limburg;

U hebt deze woorden omgezet in daden;

U hebt uw leven gewaagd voor vrede en veiligheid in vaak verre en onveilige oorden.

U hebt een taak volbracht onder uiterst moeilijke omstandigheden.

Veel te veel van uw kameraden hebben hun inzet met hun leven moeten bekopen. Aan hen betuig ik mijn diepste dank en respect voor het grote offer dat zij hebben gebracht.

Voor sommige veteranen was de geestelijke belasting van hun uitzending te zwaar om te dragen. Zijn worstelen nog elke dag met die enorme last. We denken vandaag zeker ook aan hen.

Beste aanwezigen,

Ik ben ervan overtuigd dat het ook vandaag weer een waardevolle en betekenisrijke dag wordt:

voor u, veteranen. Maar ook voor alle andere Limburgers die zich bij u en uw werk betrokken voelen en die graag hun waardering en dankbaarheid willen laten weerklinken.

En ik kan me alleen maar vereerd voelen dat ik vandaag, als gouverneur van deze provincie, de vertolker van de gevoelens van al deze Limburgers mag zijn.

Dus spreek ik mijn diepste respect uit voor uw inzet en zeg ik een welgemeend **DANK U WEL**